

सबैभन्दा बढी मेचीनगरमा २२ करोड ५६ लाख रुपैयाँ बेरुज्जु

बिर्तामोड(सप्त) ।भापाका १५ पालिकामध्ये सबैभन्दा बढी बेरुजु मेचीनगर नगरपालिकामा रहेको पाइएको छ ।

महालेखा परीक्षकको ६२ औं वार्षिक प्रतिवेदन २०८२ अनुसार मेचीनगरमा सबैभन्दा बढी बेरुजु रहेको पाइएको हो ।

बुधवार महालेखा परीक्षकको कार्यालयले ६२औं वार्षिक प्रतिवेदन राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेललाई हस्तान्तरण गरेको छ । महालेखा परीक्षक तोयम रायले प्रतिवेदन बुझाएका हुन् ।

महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदन अनुसार मेचीनगर नगरपालिकामा सबैभन्दा बढी ६.११ प्रतिशत बेरुजु रहेको पाइएको हो । मेचीनगरमा २२ करोड ५६ लाख १२ हजार रुपैयाँ बेरुजु रहेको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । मेचीनगरपछि सबैभन्दा बढी बेरुजु हुने दोस्रोमा कचनकवल गाउँपालिका रहेको छ । कचनकवलमा ४.५१ प्रतिशत अर्थात ६ करोड ४३ लाख १ हजार रुपैयाँ बेरुजु रहेको छ । त्यस्तै तेस्रो स्थानमा रहेको बुद्धशान्ति गाउँपालिकामा ४.१० प्रतिशत अर्थात ६ करोड ४४ लाख ७२ हजार रुपैयाँ बेरुजु

क्र.सं.	स्थानीय तह	विस्तार	लोकप्रतीयण रकम	वेवतु रकम	
				रकम	प्रतिशत
९२	रीतामाई गाउँपालिका	उदखपुर	११७२४४८	१२०७२	१.११
९३	सिम्भुसुङ गाउँपालिका	उदखपुर	७०१६८५	२४४४४	३.४४
९४	अर्जुनधारा नगरपालिका	झापा	२२१७३२७	६२७७१	२.८५
९५	कनकाई नगरपालिका	झापा	३६६९१६	४४१४२	२.७१
९६	गौरादह नगरपालिका	झापा	२०७०७४०	३९७२८	१.९२
९७	दमक नगरपालिका	झापा	२१६२२०२	४०१०४	१.८७
९८	बिर्तामोड नगरपालिका	झापा	२२५६८९१	१०५४२८	३.२२
९९	भद्रपुर नगरपालिका	झापा	२११२०९१	६२०४६	२.९८
१००	मेचीनगर नगरपालिका	झापा	२३६९११७७	२२४६९२	६.११
१०१	शिवसताही नगरपालिका	झापा	२२२८६८८	३९७९७	१.७६
१०२	कवचकवल गाउँपालिका	झापा	१४२४७२१	६४३०१	४.५१
१०३	कमल गाउँपालिका	झापा	१४४४२४५	२७७३८	१.९१
१०४	गौरीगञ्ज गाउँपालिका	झापा	१२९४२९२	१९६३७	१.४२
१०५	झापा गाउँपालिका	झापा	११३५२२४	११४३१	१.०२
१०६	बाह्रदशी गाउँपालिका	झापा	१२१४०७७	७४०८	०.६२
१०७	सुदूरपश्चिम गाउँपालिका	झापा	१६७०९९६	६४४७२	४.१०
१०८	हन्दीबारी गाउँपालिका	झापा	१२६०२४८	४२७३४	३.२१

देखिएको छ । सबैभन्दा कम बेरुजु बाह्रदशी गाउँपालिकामा रहेको छ । बाह्रदशीमा ०.७२ प्रतिशत अर्थात ७५ लाख ६ हजार रुैयाँ	बेरुजु देखिएको प्रतिवेदममा उल्लेख छ । बिर्तामोड नगरपालिकाको ३.२४ प्रतिशत अर्थात १० करोड ५५ लाख २८ हजार
--	--

भद्रपुर नगरपालिकाको २.९८ प्रतिशत अर्थात ६ करोड ३० लाख ५६ हजार , शिवसताक्षी नगरपालिकाको १.७६ प्रतिशत अर्थात ३ करोड ९७ लाख ९७ हजार , अर्जुनधारा नगरपालिकाको ३.४४ प्रतिशत अर्थात ६ करोड ३७ लाख ११ हजार , कन्काई नगरपालिकाको २.७९ प्रतिशत अर्थात ४ करोड ४१ लाख ४२ हजार , गौरादह नगरपालिकाको १.९२ प्रतिशत अर्थात ३ करोड ९७ लाख ३८ हजार , दमक नगरपालिकाको १.२७ प्रतिशत अर्थात ४ करोड १ लाख ८ हजार , गौरीगञ्ज गाउँपालिकाको १.५२ प्रतिशत अर्थात १ करोड ९६ लाख ३७ हजार , कमल गाउँपालिकाको १.९३ प्रतिशत अर्थात ३ करोड ७७ लाख ३८ हजार , भ्यापा गाउँपालिकाको १.०२ प्रतिशत अर्थात १ करोड १५ लाख ३१ हजार र हिल्दवारी गाउँपालिकाको ३.२१ प्रतिशत अर्थात ४ करोड ३७ लाख ३४ हजार रुपैयाँ बेरजु रहेको छ ।

अघिल्लो वर्ष सबैभन्दा बढी बिर्तामोड नगरपालिका र सबैभन्दा कम भ्यापा गाउँपालिकाको बेरजु रहेको थियो ।

साइबरक्राइम कसुरमा एक पत्राउ

भापा(प्रस) । टिकटकमा अशिल
फोटो, भिडियो पोस्ट गरी विद्युतीय
अपराध गरेको आरोपमा सुनसरी
हरिनगरा गाउँपालिका-१ का २५
वर्षीय जुबेर आलम मियाँ पक्राउ
परेका छन् । उनले वैशाख २५

गते संखुवासभाकी एक युवतीको टिकटकमा अश्लिल फोटो र भिडियो पोस्ट गरेका थिए ।

ती युवतीले प्रहरी कार्यालय
संखुवासभामा वैशाख २९मा उजुरी

दिएकी थिइन् । आलमलाई इलाका प्रहरी कार्यालय इटहरी सुनसरी सँगको समन्वयमा पक्राउ गरिएको संखुवासभाका प्रहरी निरीक्षक अभिषेक श्रेष्ठले बताए ।
सुनसरी इटहरी उपमहानगरपालिका-

६ मा फेला पारी नियन्त्रणमा
लिइएको थियो । पक्राउ परेका
मियाँलाई थप अनुसन्धानका लागि
बिहीबार संखुवासभा जिल्ला
अदालतबाट म्याद थप गरिएको छ ।

विपदपीडितका लागि भाषा गाउँपालिकामा आश्रय स्थल बन्ने

कुमरखोद(प्रस) । विपदमा परेका पीडितका लागि भाषा गाउँपालिकामा आश्रय स्थल बन्ने भएको छ । भाषा गाउँपालिका वडा नं २ वालुवाटारधाममा आश्रय स्थल निर्माण हुने भएको हो । गाउँपालिकाका कार्यवाहक अध्यक्ष अन्जुदेवी थपलियाले आश्रय स्थलको बिहीवार शिलान्यास गरेकी छन् । सो आश्रय स्थल भाषा गाउँपालिका, ह्याविट्याट फर नेपाल र सहारा नेपालको त्रिपक्षीय सहयोगमा बन्न लागेको हो । भाषा गाउँपालिकाको ६ लाख १२ हजार ९५०, ह्याविट्याट फर नेपालको ६ लाख ३७ हजार ५००

रुपैयाँको आर्थिक सहयोग तथा सहारा नेपालका कर्मचारी खड्ग नेपालले बताए । उनले उत्थानशील समावेशी

दिगो पूर्वी नेपाल कार्यक्रमअन्तर्गत वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समितिको आश्रय स्थल वन लागेको बताए । उनले उक्त भवनको लम्वाई ४५ फुट, चौडाई ३० फुट र उचाई ४.५ फुट रहने जानकारी दिए ।

आश्रय स्थल बनेपछि भ्रष्टाचार गाउँपालिकाको वडा नं २ को वालुवाटार , कुवाडी , सिर्जनावस्ती , सुँगावथान लगायतका क्षेत्रका प्रभावित घरपरिवारलाई विपदको बेला सुरक्षित बस्नको लागि सुविधा मिल्ने कार्यवाहक अध्यक्ष थपलियाले बताइन् । आश्रय स्थल निर्माण गर्नका लागि भ्रष्टाचार गाउँपालिका वडा नं २ सडकवारी

वर्से समजसेवी मोहन बस्नेलेले ९ लाख सैर्याँ पों १ कड्डा १० धुर जग्गा विचद व्यवस्थापन समीतीलाई प्रदान गरेका छन् । वडा नं २ का अध्यक्ष हिमालकुमार चम्लागाईंको अध्यक्षता भएको कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि काँडावाहक अध्यक्ष थलिया, नेपाली काँग्रेसका क्षेत्रीय सभापति जयनारायण शाह, विश्व हिन्दु परिषद भूपा गाउँपालिका अध्यक्ष ज्ञाननाथ उप्रेती न्यायिक समिति सदस्य राजकुमार कोच, जनप्रतिनिधि मोहनकुमार राजवंशी, बबिता पारियार, योगगुरु पुष्पबहादुर खड्का लगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

भारी मात्रामा लागूऔषधसहित गौरीगञ्जबाट तीन पक्राउ

भापा(प्रस) । भारी मात्रामा लागूऔषधसहित
भापाको गौरीगञ्जबाट तीनजना पक्राउ
परेका छन् ।

भनी पठाएको आलमले
जानकारी दिएका
थिए । त्यसपश्चात्
खोजतालास गर्ने क्रममा
साँझ ६ बजे गौरीगञ्ज
चोक नजिकबाट भारत
किसनगञ्ज जिल्ला
खनियाबाद- ५ फतेपुर
बस्ने ५८ वर्षीय भोला
ठाकुरलाई फेला पारिएको

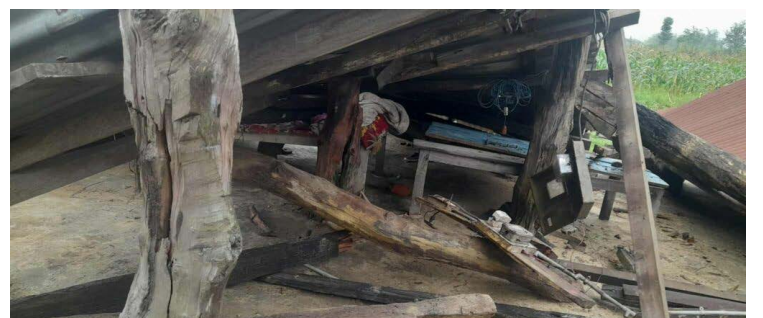
पन्नाउ पर्नेहरूमा दुईजना भारतीय र एकजना नेपाली रहेका छन् । बुधवार साँझ ५:३० बजे गौरीगञ्ज बजारस्थित हुलाकी सडकखण्डमा महेन्द्र चौकबाट गौरीगञ्जतर्फ आउँदै गरेको बीआर ३७ एजे १९५२ नम्बरको मोटरसाइकललाई इलाका प्रहरी कार्यालय गौरीगञ्जबाट प्रहरी निरीक्षक धुनवानबु खड्काको कमाण्डमा खटिएको प्रहरी टोलीले शंका लागेर चेकजाँच गर्ने क्रममा मोटरसाइकल चालक भारत किसनगंज जिल्ला खनियाबाट ७ फुलबरिया बस्ने १९ वर्षीय मोनाजिर आलमको साथबाट बरामद भएको मोबाइलमा भारतीय नम्बर +९१९०३५७३३५९६ को ह्वाट्सएपबाट संजय नाम सेभ गरेको ९८००८१०३०० ह्वाट्सएप नम्बरमा लागूऔषध ब्राउनसुगर जस्तो देखिने भिडियो पठाएको भेटिएको थियो ।

थियो । खानतालसी गर्दा ठाकुरको कम्मरमुनि अगाडि जाडमा कालो र सेतो प्लाष्टिकमा पोको बनाई लुकाइराखेको अवस्थामा प्लाष्टिकसहित १०२.८१० ग्राम ब्राउनसुगर , नाइट्राजेपाम १०० वटा ट्याब्लेट र कोडिन फोस्फेट एण्ड टिप्रोलिडाइन हाइड्रोक्लोराइड सिरप २ बोतल बरामद भएको थियो ।

त्यसपश्चात् संजय राई समेतलाई खोजतलास गर्ने क्रममा साँझ ६:१५ बजे गौरीगञ्ज -३ तेलगानीमा ना १ च ९१६२ र को कार रोकी कारभित्र बसेको अवस्थामा उनी फेला परेका थिए । दमक नगरपालिका वडा नं. ५ बस्ने अन्दाजी ४१ वर्षीय संजय भन्ने भुपेन्द्र राईलाई फेला पारी शरीर तथा कार खानतालसी गर्दा उनको साथबाट नेपाली नगद रु. २ लाख ४३ हजार ५०० , आईफोन मोबाइल २ थान, कारभित्र लागूऔषध नापतौल गर्न प्रयोग गर्ने डिजिटल तराजु फेला परेको थियो ।

नगद,मोबाइल,तराजु र उक्त कारसहित तौनेन्यालाई नियन्त्रणमा लिई इलाका प्रहरी कार्यालय गौरीगञ्जमा राखिएको प्रहरीले जनाएको छ ।

हावाहुण्डरीबाट घर भर्त्तिकुँदा मगरको मृत्यु

भापा(प्रस) । भापाको हिल्दिवारीमा हावाहुण्डरीबाट घर भत्किँदा एकजनाको मृत्यु भएको छ ।

घर भत्काई घरको बिमले थिचिरहेको
अवस्थामा स्थानीयले देखेर बाहिर निकाली
हेर्दा उनको मृत्यु भइसकेको थियो ।

बुधवार राति अन्दाजी ११:५० बजे
आएको हावाहुण्डरीले हल्दिबारी
गाउँपालिका वडा न.५ त्रिबेणी चोक बस्ने
६५ वर्षीय मानबहादुर मगरको आफ्नै घर
भत्किएर मृत्यु भएको हो । टिनको छाना
भएको टाँडेघरमा सुतिरहेकोमा हावाहुण्डरीले

राति १२.३० बजे अस्थाई प्रहरी चौकी
कन्चनश्रीमा जानकारी प्राप्त हुनसाथ प्रहरी
टोली खटिएर घटनास्थल सुरक्षित राखेको
थियो । जिल्ला प्रहरी कार्यालय भ्वापाबाट
टोली पुगेर कानुनी प्रक्रिया पूरा गरेको
डीएसपी खगेन्द्र खड्काले जानकारी दिए ।

डा. प्रेम ब. शाही, MS, FISS
वरिष्ठ विशेषज्ञ - हाड, जोन्ती, नशा, मेरूदण्ड रोग/सर्जन
 समय: सोमबार देखि विहानबारसम्म, १ बजे देखि

डा. दिपायन पाण्डे, MD
वरिष्ठ विशेषज्ञ - क्षाला, रोग, कपाल, सौन्दर्य, कुष्ठरोग
 समय: प्रत्येक विहान, रिक्त हस्तपद, दैनिकबाट

डा. आलोक झा, MD
वरिष्ठ विशेषज्ञ - मानसिक, बरा तथा मनोरोग
 समय: प्रत्येक महिनाको पहिलो शनिबार, कोशी हस्पिटल, विराटनगरबाट

डा. केशव कु. मण्डल, MD
वरिष्ठ विशेषज्ञ - नकाजत शिथ तथा बाल रोग विशेषज्ञ
 समय: दैनिक सेवा, विहान १० बजे देखि

डा. धिरज ताम्रकार, MD / डा. आनन्द देव, MD
वरिष्ठ फिजियसियन/डन्टरनल मेडिसिन
 समय: दैनिक सेवा

डा. विकास जैशी, MD, DM
वरिष्ठ विशेषज्ञ - कलेजी (हिनरा) पे. जर्जिस, हेपेटाइटिस रोग
तथा कलेजी पर्यारोपण फिजियसियन
 समय: प्रत्येक महिनाको अनितम आईतबार, चिद हस्पिटल, काठमाडौँबाट

डा. अच्युत भक्त आचार्य, MD, DM
वरिष्ठ विशेषज्ञ - ध्याति, पोकोरी, दम, रक्तस्रावस्थ, एलजी, विद्रवा
तथा हायरोम/एलनोलोजिस्ट
 समय: प्रत्येक महिनाको अनितम शनिबार, नर्गिक हस्पिटल काठमाडौँबाट

डा. विवेक कट्टेल, MD, FRCI
वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाथरोम, संरक्षण रोग तथा फिजियसियन
 समय: प्रत्येक महिनाको दोस्रो शनिबार, च्यूरो हस्पिटल, विराटनगरबाट

डा. निशान भुतेल, MD, DM
वरिष्ठ विशेषज्ञ - नगुला, किडनी रोग तथा नगुला प्रत्यारोपण फिजियसियन
 समय: प्रत्येक महिनाको पहिलो शुक्रबार, सिमेल हस्पिटल काठमाडौँबाट

स्वास्थ्य सेवामा तपाईं संगी

जिवनरक्षा बिरतामोड

पोलिक्लिनिक एण्ड डायग्नोस्टिक सेन्टर प्रा. लि.

बिरतामोड-८, भद्रपुररोड, माया (भद्रपुरसस्टेण्ड अगाडि)

जानकारी तथा नाम दर्ताक लागि सम्पर्क
023-591566 (Reception), 023-531242 (Pharmacy)
9807923352 / 9817094601

विशेष OPD सेवा/एलनोलोजिस्ट/हृदय/किडनी/बलस-रेडिजिटल बलस-रे ECG/EEG/NCT/PFT/कान्सेस

खुले समय: विहान ७ बजे देखि बेलुकी ७ बजे सम्म

डा. धर्मगित भट्टराई, MD, DM
वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाल रोग, ड्युन्युलोजीजी रोग प्रतिज्ञा, एलजी,
बाल बाथजनरोग र बाल मनोब्यारी मेडिसिन विज्ञ
 समय: प्रत्येक महिनाको अनितम शुक्रबार र शनिबार, ३ हस्पिटल काठमाडौँबाट

डा. उत्कर्ष कार्की, MD, DM
वरिष्ठ विशेषज्ञ - बालमालिका किरोरि/किरोरी तथा बाल मानसिक रोग
/बाल मनोविकसिक
 समय: प्रत्येक महिनाको दोस्रो शुक्रबार र शनिबार, कान्ति बाल हस्पिटल, काठमाडौँबाट

डा. सन्तोष मिश्र, MD, DM
वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाल तथा मानसिक मेरूदण्ड, अटिजम, टोउकी रोग
बाल न्यूरोलोजिस्ट
 समय: प्रत्येक महिनाको पहिलो शुक्रबार र शनिबार, काठमाडौँ मेडिकल कलेजबाट

डा. दिलिप न्यौपाने, MD, DM
वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाल पे. ग्याष्ट्रिक, आन्त, ट्यान्क्रियाज, कृषोषण
तथा कोली रोग /बाल ग्याष्ट्रोइन्टेरोलोजिस्ट
 समय: प्रत्येक महिनाको पहिलो शुक्रबार र शनिबार, काठमाडौँ मेडिकल कलेजबाट

प्रा. डा. गौरवराज ढकाल, MS, FISS
वरिष्ठ विशेषज्ञ - मेरूदण्ड (स्पाइन), नशा, टी.ड. मान, कन्कर रोग/स्पाइन सर्जन
 समय: प्रत्येक महिनाको दोस्रो शुक्रबार, ३ हस्पिटल काठमाडौँबाट

डा. पुरुषोत्तम पराजुली, MS, MCh
वरिष्ठ विशेषज्ञ - पिसाब, प्रस्टेट, न्यूमलिया, पल्मरी तथा नुन रोग /युरोलोजिस्ट
 समय: प्रत्येक महिनाको तेस्रो शनिबार, च्यूरो हस्पिटल, विराटनगरबाट

डा. अपार पोखरेल, MS, FIPE
वरिष्ठ विशेषज्ञ - बाक, कान, घाटी रोग/बाल तथा वरराक ENT सर्जन
 समय: प्रत्येक महिनाको अनितम शनिबार, सिमेल हस्पिटल, काठमाडौँबाट

डा. हरिशंकर प्र. यादव, MD, FIEM
वरिष्ठ विशेषज्ञ - नमुनो (स्मर), थाइराईड, हर्मोन रोग
 समय: प्रत्येक महिनाको अनितम शनिबार, विराटनगरबाट

सम्पादकीय

बिजुली किन जान्छ ?

नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङलाई संभेर हितेन्द्रदेव शाक्यलाई गाली गर्नु मनासिव होइन । तर, कुलमान गएपछि पटक पटक बिजुली गइरहँदा हितेन्द्रदेवले गाली खानु स्वाभाविक पनि हो । बिहीबार पटक-पटक बिजुली गएर आजित भएपछि सर्वसाधारणले सामाजिक सञ्जालमा असन्तुष्टि पोखेका छन्। कतै पुरानै लोडसेडिङका दिन फर्किने त होइन भन्दै सर्वसाधारणले सामाजिक सञ्जालमा आक्रोश पोखेका हुन्। पछिल्ला दिनमा यसअघि लामो समयसम्म बिजुली नगएको उनीहरूको तर्क छ। तर, बिहीबार घन्टौंसम्म बिजुली गएपछि चिन्तित बनाएको उनीहरूको भनाइ छ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका प्रवक्ता राजा भाइ सिल्याकारले भारतमा समस्या हुँदा नेपालमा बिजुली गएको बताए। उनले भारतमा देखिएको समस्याले ढल्केबरस्थित सिस्टममा खराबी आएको बताए।

'हाम्रो सिस्टम गएर धेरै ठाउँमा बिजुली गएको हो। अहिले सिस्टम रिस्टोर भइसकेको छ। बिजुली पनि आइसकेको होला,' उनले भने। नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले ४ सय केभी अन्तरदेशीय ढल्केबर-मुजफ्फरपुर प्रसारणलाइनको भारतखण्डमा समस्या आउँदा १ घण्टा अवरुद्ध भएको जनाएको छ । प्रणालीमा समस्या आएपछि प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक हितेन्द्रदेव शाक्य भारप्रेषण केन्द्र पुगेका थिए ।

उनले गृड महाशाखाका प्रमुख विनोद लोहनीलाई समेत तत्काल समस्या समाान गर्न निर्देशन समेत दिए । शाक्यले प्राविधिक समस्या भएकाले लोडसेडिङमा नजोड्न समेत आग्रह गरेका छन् ।

'प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक हितेन्द्रदेव शाक्यले ढल्केबर गृड महाशाखाका प्रमुख बिनोद लोहनीलाई निर्देशन दिइ समस्या समाधानका लागि अग्रसरता लिनु भएको छ, यो बिसुद्ध प्राविधिक समस्या हो त्यसैले यसलाई लोडसेडिङसँग जोड्ने कुरा गलत हो,' सचिवालयले भनेको छ, 'समस्या समाधानपश्चात् हाल लाइन सुचारु भएको छ।'

केही दिनदेखि बिजुली नियमित छैन । दिनमा दर्जनौं पटक बिजुली जान्छ । त्यसकारण हितेन्द्रदेवले प्राधिकरण राम्ररी चलाउने हो भने बिजुली जाने समस्या चाँडो हल गर्नुपर्छ । नत्र कुलमान संभेर हितेन्द्रदेवलाई जनताले गाली गरिरहन्छन् । हितेन्द्रदेवका कारण सरकार नै असफल बन्न सक्छ ।

• प्रेमनारायण भुसाल

नेपालमा विद्यालय तहको शिक्षा संस्थागत र सामुदायिक गरी दुई किसिमले सञ्चालित छ । यद्यपि सामुदायिक र संस्थागत दुवै विद्यालयले केन्द्रीकृत एउटै पाठ्यक्रम लागु गरेका छन् । निजी लगानीका विद्यालय कम्पनी ऐन अन्तर्गत रहेकाले सेवा सँगसँगै उनीहरूको मूल उद्देश्य शिक्षामा लगानी गरी नाफा आर्जन गर्नु हो भने सामुदायिक विद्यालय नितान्त सरकारी रकमबाट सञ्चालित छन् र उनीहरू नाफारहित सेवामुखी संस्थाका रूपमा रहेका छन् । तुलनात्मक रूपमा हेर्दा एकाध विद्यालयलाई छोडेर संस्थागत विद्यालयका भन्दा सामुदायिक विद्यालयका भौतिक संरचना अब्बल छन् ।

खेलमैदान, विद्यालय भवनलगायतका पूर्वाधार सामुदायिक विद्यालयमा राम्रै देखिन्छन् भने संस्थागत विद्यालय खेलमैदानकै अभावमा र तलामाथि तला थपेर सानो क्षेत्रमा सञ्चालन भएका छन् । सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षक सेवा आयोगद्वारा परीक्षा लिई उत्तीर्ण भएका योग्य शिक्षकको व्यवस्था गर्ने प्रावधान रहेको छ । यद्यपि शिक्षक सेवा आयोगले समयमा कार्यसम्पादन गर्न नसक्दा र विद्यालय शिक्षामा राजनीतिक हस्तक्षेप बढ्दा एउटै कार्यक्षेत्रमा १७-१८ थरी शिक्षक सिर्जना भएका छन् । पछिल्लो समय शिक्षक महासंघको आन्दोलनमा थिने असन्तुष्टि आकांक्षा र माग सम्बोधन गर्ने उद्देश्यले लाखौं शिक्षक होमिएका थिए । आन्दोलन शिक्षकका पेसागत माग पूरा गर्ने उद्देश्यमा केन्द्रित रहेको थियो । विडम्बना नै भन्नु पर्छ ती मागमा सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर सुधार गर्ने विषयले भने प्रविष्टि पाएको थिएन । यस अर्थमा शिक्षकको प्रत्यक्ष सरोकार शैक्षिक गुणस्तर र शिक्षा सुधारका लागि हुन्छ भन्ने भाष्य स्थापित गर्न सकेन ।

नेपालमा अभिभावकका तर्फबाट बहस पैरवी गर्ने सशक्त संस्थाको अभाव भएकै कारण विद्यार्थीलाई साधन बनाएर आफ्ना माग पूर्ति गर्ने प्रवृत्ति बढ्न थालेको छ । सामुदायिक विद्यालय सञ्चालनका लागि विद्यालय सञ्चालक समिति गठन गर्दा वास्तविक अभिभावकको प्रतिनिधित्व हुन गई शैक्षिक गुणस्तर सुधारमा सहयोग पुगे अपेक्षा गरिएको थियो । यसले केही विद्यालयमा सुधार पनि देखा पर्‍यो तर वास्तविक अभिभावकको प्रतिनिधित्व नहुने र राजनीतिक चलखेल बढ्ने गरेकाले धेरै ठाउँमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति नै विद्यालय सुधारको बाधक बन्ने गरेको समेत देखिएको छ । शिक्षा क्षेत्रमा देखिएका यी तमाम विकृति र विवस्त्रतिलाई चिरफार गर्न सशक्त शिक्षा ऐनको आवश्यकता महसुस गरिएको छ ।

शिक्षा ऐन प्राप्त होस् भनी शिक्षकले करिब एक महिनासम्म सशक्त आन्दोलन र हडताल गरेपछि असार १५ गतेभित्रै शिक्षा ऐन जारी हुने आश्वासन प्राप्त भएको छ । यसलाई उपलब्धिकै रूपमा लिनु पर्छ तर शिक्षा ऐन वास्तवमा नेपालको सामुदायिक शिक्षा सुधारका लागि आउने हो वा व्यापारिक प्रतिष्ठानका निहित स्वार्थपूर्तिका लागि मात्र वैधानिक साधन बन्ने हो भन्ने कुरामा भने स्पष्ट हुन सकेएको छैन । ऐन पारित गर्नका लागि विषय समितिले द्रुत गतिमा छलफल अगाडि बढाएको र चालु संसद्बाटै ऐन पारित गर्नुपर्ने सम्भद्दारीसमेत भइसकेकाले ऐन आउने आशा बढेको छ तर ऐनभित्रका अन्तरवस्तुमा भने भर्खर मात्र सरकारका तर्फबाट जारी भएको नीति तथा कार्यक्रमले भस्काएको छ ।

जारी नीतिमा सामुदायिक शिक्षा सुधार गर्नका लागि संस्थागत विद्यालयले सहकार्य गर्ने भन्ने विषयले प्रविष्टि पाएको छ । यद्यपि यो बुँदा नीतिमा पहिलो पटक भने आएको होइन । यस अगाडिका नीति तथा कार्यक्रममा पनि यसै प्रकृतिका कुराहरूले प्रवेश पाउने गरेका थिए तर तिनको कार्यान्वयन भने भएको थिएन । त्यतिखेर पनि निजी विद्यालयले सामुदायिक विद्यालयलाई सघाउने भन्ने आशय भर्त्सिका सामुदायिक विद्यालयका तर्फबाट विरोध

भएको थियो । शैक्षिक जनशक्ति सामुदायिक विद्यालयसँग पर्याप्त हुने तर निजी विद्यालयमा सिकारुहरूले नै शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप सञ्चालन गरिरहेको अवस्थामा संस्थागत विद्यालयका शिक्षकले सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकलाई सिकाउने भन्ने कुराको विरोध हुनु स्वाभाविक पनि हो ।

अहिलेको विरोध भने शिक्षकबाट मात्र नभएर समाजका सचेत समुदायबाट पनि हुन थालेको छ । यसको मूल कारण सामुदायिक विद्यालयप्रतिको सरकारी दृष्टिकोण स्पष्ट रूपमा आउन नसक्नुलाई लिइएको छ । राज्यका महत्वपूर्ण जिम्मेवारीमा रहेका व्यक्तिले सामुदायिक विद्यालयको स्तर विग्रँदै गएको तर संस्थागत विद्यालयले निकै राम्रो उपलब्धि हासिल गरेको भनी आमरूपमा अभिव्यक्त गरेका कुरासमेत शङ्कालाई बढावा दिने तरिका बनेका छन् । यति मात्र होइन सामुदायिक विद्यालयका स्रोतसाधन प्रयोग गरेर संस्थागत विद्यालयले आफूलाई अभ्र सबल बनाउने उद्देश्यका साथ सरकारी संयन्त्रलाई प्रभाव पारी उक्त बुँदा नीति तथा कार्यक्रममा घुसाइएको हो भन्ने अड्कलबाजीसमेत भएका छन् ।

शिक्षकले लामो समयसम्म गरेका आन्दोलन र सम्झौतामा उल्लेख भएका विषयवस्तुले नीतिमा प्रवेश नपाउनु तर सामुदायिक विद्यालय बर्बाद नै भएका छन् भन्ने भाष्य निर्माण गरी संस्थागत विद्यालयको सहयोग लिने भन्ने विषयले महत्त्व पाउनुले शिक्षक महासंघ र सरकारबिच भएका सम्झौता ऐन निर्माणका बेला परिपालना हुन्छन् भन्ने विषयमा शङ्काको घेरामा परेका छन् । पहिलेदेखि नै चर्चामा रहेको निजी लगानीमा सञ्चालन भएको कम्पनीले विद्यालय शिक्षामा दबदबा बढाउने आशयका कुरालाई समेत प्रस्तुत शिक्षा नीतिले सङ्केत गरेको छ । नियमित शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापमा संलग्न हुन नसकेका वा संलग्न भए पनि उपयुक्त जनशक्तिका अभावले शिक्षण सिकाइ हुन नसकेका विषयको वैकल्पिक परिपूर्तिका लागि सरकारी संयन्त्र अन्तर्गतकै शैक्षिक जनशक्ति विकास केन्द्रले अडियो भिडियो

शिक्षण सामग्री तयार गर्दै आएको छ । विज्ञ सम्मिलित कार्यदलले निर्माण गरेका यी सामग्रीहरू उपयुक्त किसिमका पनि देखिँदै आएका छन् । वैकल्पिक सिकाइका लागि यस्ता सामग्रीको प्रवर्धन गर्नु राज्यको दायित्व पनि हो । सामग्री निर्माणपछि यी सामग्रीसम्मको पहुँच सुनिश्चित गर्नका लागि स्थानीय तह, प्रदेश र केन्द्र तिनै सरकारले सक्रियता देखाउनु आवश्यक छ । कुनै निजी कम्पनीले अडियो भिडियो कक्षाहरू निर्माण गर्ने र सरकारी संयन्त्रमार्फत ती सामग्रीको बिक्री वितरण गर्ने मनसाय स्पष्ट हुने गरी शिक्षा नीतिमा अडियो भिडियोका माध्यमबाट शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापलाई प्रभावकारी बनाउने भन्ने बुँदा समावेश गरिएको छ । यसले पहिले नै ट्युसन र कोचिङ सेन्टरका रूपमा सञ्चालित संस्थाले एकाधिकार जमाएर आर्थिक उपार्जन गर्नेबाहेक अन्य उपलब्धि हासिल गर्ने देखिँदैन । एसइई परीक्षामा अनुतीर्ण दर घटाउने भन्ने मनसायका साथ अभिव्यक्त र सञ्चालन भएका केही क्रियाकलाप जस्तै यी पनि व्यावहारिक र शङ्कारहित बनेका छैनन् ।

राज्यले पहुँचविहीन समुदायलाई केन्द्रमा राखी सर्वसुलभ र गुणस्तरीय शिक्षा प्रवर्धन र सुनिश्चित गर्नु समाजवादउन्मुख मुलुकको पहिलो कर्तव्य हो । अभ्यासमा भने यो कुरा देखिएको छैन । व्यापारिक प्रतिष्ठानले आफ्नो उद्देश्य पूर्ति गर्नका लागि मात्र सरकारी निकाय र संयन्त्रलाई प्रयोग गर्ने प्रवृत्ति बढेको छ । शिक्षा नीतिमा सामुदायिक विद्यालयलाई व्यवस्थित गर्दै गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने उद्देश्यका साथ विद्यार्थी संख्या र भूगोलका आधारमा सञ्चालनमा रहेका विद्यालयको पुनर्संरचना र पुनर्तात्त्विकीकरण गर्ने विषयले प्रवेश पाउनुपर्थ्यो । सविधानमा व्यवस्था भएको आठ कक्षासम्मको शिक्षा अनिवार्य र निःशुल्क एवं १२ कक्षासम्मको शिक्षा निःशुल्क भन्ने प्रावधानलाई कार्यान्वयन गरी संवैधानिक हकको सुनिश्चितता गर्नुपर्ने कार्यदिशा तय हुनुपर्थ्यो । नीतिमा यी कुरा आएका भए शिक्षा ऐन पनि सामुदायिक

विद्यालयको गुणस्तर सुधार गर्ने दिशामै निर्दिष्ट भएर आउँछ भन्ने कुरामा ढुक्क हुन सकिन्थ्यो तर आवश्यक र अति सामान्य तयारीबिने शिक्षा क्षेत्रलाई कम आकलन गरेर शिक्षा नीतिमा विद्यालय तहमा धेरैथरी पाठ्यक्रम रहेका छन् भने पढावलीले प्रवेश पाउँदा शिक्षा नबुझेकाहरूकै हालीमुहाली भएको कुरा प्रस्टिन्छ ।

शिक्षा नीतिका विषय अनुसार बजेट र कार्यक्रम ल्याउने बेलामा सङ्घचित घेराबाट बाहिर उठेर समग्र शिक्षा क्षेत्रलाई सुधार गर्ने मनसायका साथ असल कार्यक्रमलाई निरन्तरता र प्रभावकारी बनाउने दिशामा सक्रिय हुनु पर्छ । अहिलेसम्मको माग एक थान शिक्षा ऐन भन्ने रहे पनि शिक्षा ऐन जारी गर्ने बेलासम्म त्यसका अन्तरवस्तुमा केन्द्रित भई कसकसका माग काति पूरा भए भन्ने कुराहरू नै टड्कारो विषय बन्ने छन् । त्यसो त संस्थागत विद्यालयलाई निश्चित समयभित्र गुठीमा रूपान्तरण गर्ने भन्ने विषय अहिले पनि शिक्षा ऐनका लागि बाधक बन्ने सम्भावना रहेको छ । अनेकथरी शिक्षकका मागलाई सबबोधन गर्दा रोजगारीका अवसरलाई सङ्घचित नपर्ने तथा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षा सुधार गर्नका लागि प्रतिस्पर्धी जनशक्तिलाई भित्र्याउनुपर्ने कुरालाई समेत आत्मसात् गर्नु चुनौतीको विषय हो ।

सामुदायिक विद्यालय सुधारका लागि संस्थागत विद्यालयले नै टेको लगाउनु पर्छ भन्ने छैन । पछिल्लो समय धेरै सामुदायिक विद्यालय विद्यार्थी र अभिभावकका आकर्षण बनेका छन् । त्यहाँ कार्यरत शिक्षक अभिभावककै कारण ती विद्यालय उत्कृष्ट बनेका हुन् । कार्यरत शिक्षकको मनोबल कमजोर गराउने गरी संस्थागत विद्यालयका शिक्षकका माध्यमबाट सामुदायिक शिक्षा सुधार गर्ने सपना देख्नु प्रत्युत्पादक हुन सक्छ । शिक्षा ऐनमा सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर सुधार गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत योग्य जनशक्ति व्यवस्थापन एवं विद्यालय पुनर्तात्त्विकीकरणका कुरा भने समावेश गर्नु पर्छ ।

विद्युत् नियमन आयोगसँग अपेक्षा

• नारायण ज्वाली

देशमा भएको सशस्त्र द्वन्द्वको कारण निजी क्षेत्रले अपेक्षा गरिए अनुसार उत्पादनको कार्यमा प्रगति गर्न सकेन ।

नियामक निकाय जलस्रोत मन्त्रालय नै भएको, सरकार परिवर्तनले पटक पटक नीति परिवर्तन भइरहेको, विद्युत् महसुल निर्धारण प्राधिकरणको प्रस्ताव अनुसार सामान्य हेरफेर गर्दै निर्धारण हुने गरेको थियो । समग्र ऊर्जा क्षेत्र र विद्युत्सँग सम्बन्धित क्षेत्रलाई भरपर्दो र स्वतन्त्र प्रकृतिको नियामक निकायको आवश्यकता महसुस नभएको होइन । विद्युत् सम्बन्धित ऐनहरूसँग नबाध्ने गरी विद्युत् नियमन आयोग ऐन र विद्युत् ऐन एकसाथ सरकारले संसदा पेश गरेको हो तर विद्युत् ऐन आजसम्म पनि यथास्थितिमै छ भने विद्युत् नियमन आयोग ऐन संसद्बाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आएको छ । यद्यपि कतिपय दफा विद्युत् ऐनको अभावमा कार्यान्वयनमा असहजता महसुस गरिएको छ ।

विद्युत् नियमन आयोग

विद्युत् नियमन आयोग ऐनले परिकल्पना गरेको संवैधानिक सरह मान्यता पाएको स्वतन्त्र प्रकृतिको सँगै विभिन्न क्षेत्रबाट विज्ञता हासिल गरेका विज्ञहरूबाट खुला प्रतिस्पर्धाबाट छनोट हुने व्यवस्था भएको विद्युत् नियमन आयोग भरपर्दो, विश्वासिलो र स्वतन्त्र नियामक निकाय नै हो । विद्युत् उत्पादन, प्रसारण, वितरणको क्षेत्रमा नियमन गरी सामाजिक न्यायको सिद्धान्तको आधारमा यसले गर्ने स्वतन्त्र निर्णय सबै जनसरोकारका विषय हुन्छन् । सेयरसम्बन्धी नीति, ग्राहकहरूका गुनासो, सेवा प्रदायकका गुनासो, विद्युत् व्यापार सम्झौता नीति, विद्युत् महसुल विश्लेषणसहितको नियन्त्रणायत

नियमन क्षेत्रमा यसको अधिकार रहेको हुन्छ । आयोगको निर्णय, कार्यान्वयनको प्रभावकारिता, गुनासाहरूको शीघ्र सम्बोधन, आयोगको मूल्याङ्कनसँग जोडिएको हुन्छ । आयोगले विद्युत् नियमन आयोग ऐनले तोकेको परिधिभित्र रही नियमावली, निर्देशिका कार्यविधिको आधारमा छिटो, विश्वसनीय र सामाजिक न्यायसहितको नियामक निकायको भूमिका निर्वाह गर्न सकेमा नेपालमा जलविद्युत्को विकास, विस्तार र जल विद्युत् बाटै समृद्धि धेरै टाढा छैन । जलविद्युत् विकास र सुशासनमा आयोग एक मेरुपण्डको रूपमा रहेको छ । यसलाई आयोगबाट गरिने निर्णय र व्यवहारले पुष्टि गर्नु पर्छ ।

आयोगको ६ बर्षे यात्रा

प्रथमतः ऐनबमोजिम गठन भएको आयोग विद्युत् महसुल निर्धारण आयोगभन्दा माथि उठ्न नसकेको गुनासा जनस्तरमा नआएका होइनन् । सरकारले स्वतन्त्र प्रकृतिको आयोग भनिए तापनि ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय अन्तर्गतको निकायभन्दा माथि हेर्न सकेन । कतिपय पदाधिकारीको भूमिका पनि स्वतन्त्र हुन सकेन । आयोगको गठनमै विवादका कारण ढिलाइ भएको, आयोगका सदस्यले समय अवधि पूरा नहुँदै विविध कारणले राजीनामा दिएको, सरकार परिवर्तनको आयोगमा प्रत्यक्ष असर परेको, ऊर्जा मन्त्रालय, विद्युत् प्राधिकरण र आयोगको बिच समन्वय नभएको, आयोगले गर्ने नियमित कामहरू कतिपय सम्पादन गरे तापनि विवाद मुक्त हुन नसकेको, पर्याप्त कर्मचारी आयोगमा उपलब्ध नभएको, ऊर्जा, जलस्रोत एवं सिँचाइ मन्त्रालयको सिफारिसमा आयोगका पदाधिकारी सरकारबाट हटाइएको, आयोगका सदस्य डा. रामप्रसाद धितालबाट राजीनामा दिइएको,

सर्वोच्च अदालतको आन्तरिक आदेशबाट पदाधिकारीहरू पुनर्बहाली भएको, सरकार, मन्त्रालय र आयोगको बिच भन्ने दुरी बढेको, पाँच वर्षको अवधिमा सबै पदाधिकारी पूर्ण रूपमा आयोगमा नरहेको जस्ता कारणले आयोगले अपेक्षाकृत काम गर्न नसकेको र स्वतन्त्र अस्तित्व कायम गर्न नसकेको कुरा प्रस्ट छ ।

आयोगका क्रियाकलाप

गठन प्रक्रियामै केही विवादास्पद रहेको विद्युत् नियमन आयोगलाई असहयोग गर्ने समूह क्रियाशील त छँदै थियो । आयोगले सबै पदाधिकारी र सम्बन्धित कर्मचारीसँग समन्वय गरेर काम गर्न भने चुकेकै हो । आयोगकै पदाधिकारीहरू आफ्नो पदप्रति आफै मर्यादित नहुनु, समन्वयकारी भूमिकामा कमी आउनुका बाबजुद पनि केही महत्त्वपूर्ण नियमावली, निर्देशिका, आचारसंहिता नभएका होइनन् । विद्युत् प्राधिकरणको प्रस्तावमा मात्र विद्युत् महसुल निर्धारण निर्णय हुन खोज्नु आयोगको काम पक्कै होइन । कतिपय जनअपेक्षाको सवालमा प्राधिकरण सँगसँगै बसेर यथार्थ निर्णयमा पुगुपर्नेमा कागज मात्र दौडाउने, विद्युत् महसुल विश्लेषणमा कमी, सामुदायिक विद्युत् महसुलमा अन्याय र अव्यावहारिक निर्णय पनि आयोगको कमजोरीका क्षेत्र हुन् । सामुदायिक विद्युत् महसुलको क्षेत्रमा गरिएको विद्युत् महसुल सम्बन्धमा आयोग र सम्बन्धित पक्षबिचको छलफलमा आयोगबाट गल्ती भएको सुधार गर्छौं भने तापनि बसोसम्म यथास्थितिमा राख्नु पनि आयोगको गम्भीर कमजोरी हो । कुनै पनि नियामक न्यायिक निकायले समयमा निर्णय नदिनु पनि अन्याय हो ।

आयोगबाट जनअपेक्षा

आयोगमा पहिलो कार्यकाल समाप्त भई दोस्रो कार्य अवधि सुरु भएको छ । लामो समयसम्म ऊर्जा क्षेत्रमा विशिष्ट अनुभव हासिल गर्नुभएका र आयोगमा सदस्यको रूपमा भन्डै चार वर्ष अनुभव हासिल गरिसक्नुभएका विज्ञ डा. रामप्रसाद धिताल अध्यक्षको जिम्मेवारीमा आउनु भएको छ । नवीकरणीय ऊर्जाकै क्षेत्रमा लामो अनुभव हासिल गर्नुभएका बाह्र्य अनुभव पनि प्रशस्त भएका विज्ञ डा. मधुसुदन अधिकारी सदस्यको रूपमा हुनुहुन्छ । नेपाल सरकारको प्रशासन र कानुनी क्षेत्रमा विशिष्ट कर्मचारीका रूपमा कार्य गरी निवृत्त हुनुभएका कानुनिव्द भ्रमक शर्मा सदस्यकै रूपमा हुनुहुन्छ । वित्तीय क्षेत्रमा लामो अनुभव बोकेका अनुभवी व्यक्तित्व गौतम डडौल सदस्यका रूपमा हुनुहुन्छ भने खानेपानी महसुल निर्धारण आयोगको सदस्यको अनुभव बोक्नुभएकी तथा आयोगमा एक कार्यकाल सदस्यको भूमिकामा रहनुभएकी, अर्थशास्त्रमा विज्ञता हासिल भागीरथी ज्वाली सदस्यको रूपमा हुनुहुन्छ ।

यी सबै पदाधिकारी नेपाल सरकारले खुला प्रतिस्पर्धाबाट छनोट गरिएका पदाधिकारी हुन् । यी पदाधिकारीको योग्यता र क्षमतामा कति पनि प्रश्न छैन । सबै विज्ञ हुनुहुन्छ । जब सबै पदाधिकारी विज्ञ हुनुहुन्छ भने ऊर्जा क्षेत्रलाई र नियामक कार्यलाई विज्ञता अनुसारको नतिजा आउने छ भन्ने जनताको अपेक्षा हो । आयोगको कार्यक्षेत्रको सीमाभित्र रहेर सेवाप्रदायकको नियमन, सेवाग्राहीहरूको गुनासोको शीघ्र सम्बोधन, विद्युत् महसुलमा यथास्थितिभन्दा माथि उठ्ने वैज्ञानिक विद्युत् महसुल निर्धारण, वर्षायाम र सुख्खा याममा ग्राहक वर्गमा फरक विद्युत् महसुल निर्धारण,

✦ बाँकी तेश्रो पृष्ठमा

तपाईं जहाँ भएपनि प्रतिदिन दैनिक तपाईंसँगै

ताजा र विश्वसनीय खबरको लागि

लगइन गर्नुहोस

www.pratidindaily.com

कला र गलाको प्रभाव बढ्नेछ । दाम,
इनाम र प्रतिष्ठा पनि कमाउने बेला छ